

**Zadání pro seminář „Mezinárodní právo veřejné II - právo uprchlické“
Ak. rok 2006-2007**

Paní Pradipa KULA, státní příslušnice Srílanské demokratické socialistické republiky, podala dne 20. 3. 2006 žádost o azyl. V pohovoru uvedla, že je tamilské národnosti, katolického vyznání a že je členkou strany „Tygři osvobození tamilského Ílámu“ (LTTE). Srí Lanku opustila dne 14.2. 2006, protože je stále vystavena neustálým kontrolám ze strany srílanských bezpečnostních orgánů, často je držena bezdůvodně ve vazbě, bita, mučena, dle jejích slov proto, že je Tamilka.

Na dotaz správního orgánu, zda podporuje aktivistickou politiku LTTE žadatelka uvedla, že všichni Tamilové jsou na Srí Lance ze strany vlády pronásledováni a tudíž, že takováto politika je jediným možným prostředkem jejich osvobození.

V průběhu azylového řízení správní orgán zjistil, že žadatelka byla odsouzena k trestu smrti pro trestný čin terorismu za členství v LTTE.

Otázky:

1. Jaké je postavení Tamilů na Srí Lance?
2. Jak byste charakterizovali stranu LTTE?
3. Je zde relevantní důvod pro aplikaci exkluzivní klauzule Úmluvy o právním postavení uprchlíků?
4. Hraje v rozhodování správního orgánu nějaký fakt, že žadatelka byla odsouzena na Srí Lance k trestu smrti?

Informace o Srí Lance dostupné např.:

<http://www.ecoi.net/>

konkrétně:

http://www.ecoi.net/index.php?countrychooser_country=190162%3A%3ASri+Lanka&step=1&command=showcountryhome

Povinná literatura:

1. ČEPELKA, C., JÍLEK, D., ŠTURMA, P.: *Azyl a uprchlictví v mezinárodním právu*. Brno, Masarykova univerzita, 1997.
2. UNHCR, Příručka k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků v souladu s Úmluvou z roku 1951 a s Protokolem z r. 1967 týkajících se právního postavení uprchlíků, doplněné vydání, Ženeva, leden, 1992.

HCR/GIP/03/05

Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR), Ženeva

*Doporučení v oblasti poskytování mezinárodní ochrany: „Aplikace vylučujících klauzulí“:
Článek 1F Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951/nebo jejího Protokolu z
roku 1967*

UNHCR vydává toto doporučení na základě svého mandátu stanoveného *Statutem Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky* z roku 1950 a článku 35 *Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951* a článku II jejího *Protokolu z roku 1967*. Tato doporučení doplňují *Příručku postupů a kritérií UNHCR pro přiznání postavení uprchlíka podle Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a jejího Protokolu z roku 1967* (nové vydání, Ženeva, leden 1992). Tyto směrnice shrnují *Poznámku o aplikaci vylučujících klauzulí: Článek AF Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951* (4. září 2003), která je nedílnou součástí stanoviska UNHCR k této otázce. Nahrazují dokument *Vylučující klauzule: Směrnice pro jejich aplikaci* (UNHCR, Ženeva, 1. prosince 1996) a *Poznámku o vylučujících klauzulích* (UNHCR, Ženeva, 30. května 1997) a jsou, kromě jiného, výsledkem druhého kola Globálních konzultací o mezinárodní ochraně, procesu, který se této otázce věnoval na svém odborném setkání v portugalském Lisabonu v květnu 2001. Na základě současného vývoje mezinárodního práva bylo rozhodnuto o aktualizaci těchto směrnic.

Tato doporučení mají nabídnout vedení vládám, právním poradcům, osobám rozhodujícím v azylovém řízení a soudcům i pracovníkům UNHCR posuzujícím azylové žádosti.

I. ÚVOD

A. Základní informace

1. Odstavec 7(d) Statutu UNHCR z roku 1950, článek 1F Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951 (dále jen Úmluva z roku 1951) i článek 1(5) Úmluvy o specifických aspektech uprchlické problematiky v Africe Organizace africké jednoty z roku 1969 (dále jen „Úmluva OAJ“) zavazují státy i UNHCR, aby odmítly poskytnout výhody vyplývající z postavení uprchlíka určitým osobám, které by se jinak kvalifikovaly pro přiznání postavení uprchlíka. Tato ustanovení jsou obecně označována jako „vylučující klauzule“. Naše směrnice přináší shrnutí klíčových otázek souvisejících s těmito ustanoveními – další informace a doporučení je možné najít v dokumentu UNHCR „Background Note on the Application of the Exclusion Clauses: Article 1F of the 1951 Convention Relating to the Status of Refugees“ (Poznámka o aplikaci vylučujících klauzulí: Článek 1F Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, dále jen „Poznámka“), která je nedílnou součástí těchto směrnic.
2. Logickým základem vylučujících klauzulí, který je třeba mít na paměti při zvažování aplikace těchto ustanovení, je, že určité činy jsou natolik závažné, že jejich pachatelé si nezaslouží mezinárodní ochranu jako uprchlíci. Hlavním účelem vylučujících klauzulí je odmítnout osobám majícím na svědomí ohavné činy a závažné obecné zločiny poskytnutí mezinárodní ochrany a zajistit, aby tyto osoby nezneužívaly institut azylu ve snaze

vyhnout se právní odpovědnosti za své činy. Vylučující klauzule musí být používány „pečlivě“, aby byla chráněna integrita institutu azylu jak uvedl Výkonný výbor UNHCR ve svém Závěru č. 82 (XLVIII) z roku 1997. Kvůli možným závažným důsledkům odmítnutí ochrany je však zároveň důležité aplikovat vylučující klauzule velmi opatrně a jen po plném posouzení individuálních okolností případu. Vylučující klauzule by tedy měly být vždy interpretovány restriktivním způsobem.

3. Vylučující klauzule Úmluvy z roku 1951 jsou vyčerpávající. To je třeba mít na paměti při interpretaci článku I(5) Úmluvy OAJ, který obsahuje téměř identickou formulaci. Článek 1F Úmluvy z roku 1951 uvádí, že ustanovení této Úmluvy se „nevztahují na žádnou osobu, o níž jsou vážné důvody domnívat se“ že:
 - (a) se dopustila zločinu proti míru, válečného zločinu nebo zločinu proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto zločinech;
 - (b) se dopustila vážného nepolitického zločinu mimo zemi svého azylu dříve, než jí bylo povoleno usadit se tam jako uprchlík; nebo
 - (c) je vinna činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli Organizace spojených národů.

B. Vztah k ostatním ustanovením Úmluvy z roku 1951

4. Článek 1F Úmluvy z roku 1951 je nutné nesměšovat s **článkem 1D**, který se vztahuje ke specifické kategorii osob jimž poskytují ochranu nebo pomoc orgány a agentury Organizace spojených národů jiné než UNHCR.¹ Článek 1F je také nutné odlišit od článku 1E, který se zabývá osobami jež mezinárodní ochranu nepotřebují (na rozdíl od osob jež si jí nezaslужují). Vylučující klauzule je nakonec nutné odlišit i od článku 32 a 33(a) Úmluvy, které se zabývají vyhoštěním a neplatností ochrany před *refoulement* v případě uznaných uprchlíků, kteří představují pro hostitelskou zemi nebezpečí (například z důvodu spáchání závažného trestného činu v hostitelské zemi). Článek 33(2) se týká budoucích rizik, které pro hostitelský stát může uznaný uprchlík představovat.

C. Časový rámec

5. Články 1F(a) a 1F(c) se zabývají zločiny bez ohledu na to, kde a kdy byly spáchány. Článek 1F(b) je naopak explicitně omezen na zločiny spáchané mimo azylovou zemi před přijetím osoby do této země a před přiznáním postavení uprchlíka.

D. Zrušení nebo revokace na základě vyloučení

6. Pokud se informace o skutečnostech, které by bývaly vedly k vyloučení z ochrany, objeví až po přiznání postavení uprchlíka, ospravedlňuje to **zrušení** statusu uprchlíka na základě vyloučení. Opačná je situace, kdy informace vrhající pochybnosti na důvody, na základě kterých byla dotyčná osoba vyloučena z ochrany, vedou k přehodnocení rozhodnutí o přiznání postavení uprchlíka. Pokud se uprchlík zapojí do činnosti spadající pod článek 1F(a) nebo 1F(c), vede to k aplikaci vylučujících klauzulí a **revokaci** statusu uprchlíka za podmínky, že jsou splněna všechna kritéria pro aplikaci těchto klauzulí.

E. Odpovědnost za rozhodnutí o vyloučení

¹ Viz UNHCR: „Note on the Applicability of Article 1D of the 1951 Convention Relating to the Status of Refugees to Palestinian Refugees“, říjen 2002.

7. Státy, které přistoupily k Úmluvě z roku 1951 (Protokolu z roku 1967 a/nebo Úmluvě OAJ), a UNHCR musí posoudit je-li použití vylučujících klauzulí v daném případě relevantní v kontextu azylového řízení. Odstavec 7(d) Statutu UNHCR obsahuje stejné důvody jako článek 1F Úmluvy z roku 1951, přestože pracovníci UNHCR by se měli řídit jazykem článku 1F jelikož tento obsahuje pozdější a konkrétnější formulaci.

F. Důsledky vyloučení z ochrany

8. I když stát nemůže přiznat postavení uprchlíka podle Úmluvy z roku 1951 nebo Úmluvy OAJ jedinci, kterého vyloučil z ochrany, není dále povinen nějakým konkrétním způsobem jednat. Dotyčný stát se může rozhodnout povolit osobě vyloučené z ochrany pobyt z jiných důvodů, avšak závazky vyplývající z mezinárodního práva mohou vyžadovat trestní stíhání nebo vydání dotyčné osoby. Pokud UNHCR rozhodne o vyloučení určité osoby z uprchlické ochrany znamená to, že tato osoba již nemůže od UNHCR získat ochranu a pomoc.
9. Osobu vyloučenou z ochrany mohou proti návratu do země, kde jí hrozí špatné zacházení, chránit ustanovení jiných mezinárodních nástrojů. Například Úmluva proti mučení a dalšímu krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení či trestu z roku 1984 absolutně zakazuje návrat jedince do země, kde mu/jí hrozí riziko mučení. I jiné nástroje mezinárodní a regionální legislativy z oblasti lidských práv obsahují podobná ustanovení.²

II. ANALÝZA PODSTATY PŘÍPADU

A. Článek 1F(A): Zločiny proti míru, válečné zločiny a zločiny proti lidskosti

10. K mezinárodním nástrojům obsahujícím ustanovení specifikující tyto mezinárodní zločiny patří Úmluva o prevenci a trestu za zločin genocidy z roku 1948, čtyři Ženevské úmluvy o ochraně válečných obětí z roku 1949 a dva Dodatečné protokoly z roku 1977, Statuty Mezinárodních trestních tribunálů pro bývalou Jugoslávii a Rwandu, Charta Mezinárodního vojenského tribunálu z roku 1945 (Londýnská charta) a nedávný Status Mezinárodního trestního dvora z roku 1998, který vstoupil v platnost 1. července 2002.
11. Podle Londýnské charty je **zločinem proti míru** „plánování, příprava, rozpoutání nebo vedení agresivní války nebo války v rozporu s mezinárodními dohodami, smlouvami nebo zárukami nebo účast na společné přípravě nebo spiknutí pro realizaci dříve uvedeného“. Kvůli svému charakteru může být takový čin spáchán pouze vysoce postavenými osobami zastupující stát nebo státu podobný útvar. V praxi bylo toto ustanovení využito jen málokdy.
12. **Válečné zločiny**³ jsou konkrétním porušením mezinárodního humanitárního práva. I když tyto zločiny mohou být spáchány během mezinárodních i národních konfliktů, obsah těchto zločinů závisí na charakteru daného konfliktu. Válečnými zločiny jsou činy jako úmyslné zabíjení a mučení civilistů, útoky na civilisty a záměrné odmítání práva na spravedlivý a řádný soud civilistům a válečným zajatcům.

² Podrobnější informace naleznete v příloze A Poznámky, která je součástí těchto směrnic.

³ Nástroje definující válečné zločiny najdete v příloze B Poznámky.

13. Zvláštním rysem **zločinů proti lidskosti**⁴, kterými jsou činy jako například genocida, vraždění, znásilňování a mučení, je, že k nim musí dojít v rámci rozsáhlých nebo systematických útoků namířených proti civilnímu obyvatelstvu. I izolovaný čin však může být zločinem proti lidskosti je-li součástí systematického rámce nebo série systematických a opakovaných činů. Jelikož k takovým činům může dojít v době míru i během ozbrojeného konfliktu, je to nejšířší kategorie v rámci článku 1F(a).

B. Článek 1F(b): Závažné nepolitické zločiny

14. Tato kategorie se nevztahuje na drobné zločiny či zákazy legitimního výkonu lidských práv. Při rozhodování, zda je konkrétní trestný čin dostatečně **závažný**, je třeba řídit se spíše mezinárodními než národními standardy. Měly by být zohledněny následující faktory: charakter činu, skutečně způsobená újma, forma trestního stíhání za daný zločin, charakter trestu a skutečnost, zda většina jurisdikcí považuje tento čin za závažný zločin. Například tedy vražda, znásilnění nebo ozbrojená loupež nepochybně závažnými zločiny jsou zatímco drobnou krádež za závažný zločin považovat nelze.

15. Závažný zločin může být považován za nepolitický jsou-li dominujícím rysem spáchaného zločinu jiné motivy než politické (jako například osobní důvody či osobní zisk). Pokud neexistuje jasná souvislost mezi zločinem a jeho údajným politickým cílem nebo je-li dotyčný čin nepřiměřený svým údajným politickým cílům, převládají motivy nepolitické.⁵ Motivace, kontext, metody a proporcionalita zločinu svým cílům jsou důležitými faktory při hodnocení politického charakteru činu. Skutečnost, že určitý zločin je označen jako nepolitický ve smlouvě o extradici, je významný, ale sám o sobě není určující. Zvláště hrozné násilné činy, jako činy obecně považované za činy „teroristického“ charakteru, téměř jistě neprojdou tímto testem, protože jsou zcela nepřiměřené jakémukoliv politickému cíli. Aby byl zločin považován za čin politického charakteru je dále nutné, aby politické cíle odpovídaly zásadám v oblasti lidských práv.

16. Článek 1F(b) požaduje také, aby zločin byl spáchán „mimo azylovou zemi před přijetím [dotyčného jedince] do azylové země“. Jedinci, kteří spáchají „závažný nepolitický zločin“ v azylové zemi podléhají trestní legislativě dané země a, v případě zvláště závažných činů, také článkům 32 a 33(2) Úmluvy z roku 1951.

C. Článek 1F(c): Činy, které jsou v rozporu s cíli a principy Organizace spojených národů

17. Kvůli obecné formulaci cílů a principů Organizace spojených národů je rozsah této kategorie poněkud nejasný a měl by tedy být vnímán úzce. Je samozřejmě aplikován jen málokdy, ve většině případů budou pravděpodobně platit články 1F(a) nebo 1F(b). Článek 1F(c) přichází na řadu za mimořádných okolností v případě aktivit, které útočí na samý základ soužití mezinárodního společenství. Takové aktivity musí mít mezinárodní dimenzi. Do této kategorie by spadaly zločiny schopné ohrozit mezinárodní mír, bezpečnost a mírové vztahy mezi zeměmi i závažné a dlouhodobé porušování lidských práv. Jelikož články 1 a 2 Charty Organizace spojených národů stanovují základní principy, které musí státy ve svých vzájemných vztazích dodržovat, zdá se, že takové činy mohou spáchat jedině osoby zastávající vysoké mocenské postavení ve státech nebo státu

⁴ Nástroje definující zločiny proti lidskosti najdete v příloze C Poznámky.

⁵ Viz odstavec 152 Příručky postupů a kritérií UNHCR pro přiznání postavení uprchlíka, Ženeva, nové vydání, 1992.

podobných celcích. V případech teroristických činů zahrnuje správná aplikace článku 1F(c) také posouzení rozsahu, ve kterém daný čin narušuje mezinárodní situaci – ve smyslu své závažnosti, mezinárodního dopadu a důsledků pro mezinárodní mír a bezpečnost.

D. Individuální odpovědnost

18. Aby bylo vyloučení z ochrany opodstatněné, musí být rozhodnuto také o individuální odpovědnosti za zločin spadající pod článek 1F. O specifických ohledech v případě zločinů proti míru a činů namířených proti cílům a zásadám Organizace spojených národů jsme hovořili výše. Obecně platí, že individuální odpovědnost vyplývá ze skutečnosti, že osoba spáchala, nebo výrazně přispěla ke spáchání, trestného činu s vědomím, že její čin nebo nečinnost napomůže trestnímu jednání. Osoba nemusí příslušný trestný čin spáchat osobně. Postačuje podněcování, pomáhání, podpora a účast ve zločinném spolčení.
19. Skutečnost, že příslušná osoba byla v určité chvíli vysoce postaveným členem represivní vlády nebo členem organizace páchající nelegální násilí sama o sobě neznamena odpovědnost za zavrženíhodné činy. Presumpce odpovědnosti však může nastat, pokud dotyčná osoba členem vlády jasně páchající činy spadající pod rozsah článku 1F zůstala. Cíle, aktivity a metody některých skupin mohou mít navíc zvláště násilný charakter a dobrovolné členství v těchto organizacích tedy může vést ke vzniku předpokladu individuální odpovědnosti. V takových případech presumpce odpovědnosti je třeba postupovat opatrně a zvážit otázky související se skutečnými aktivitami skupiny, její organizační strukturu, postavení osoby v organizaci a její schopnost významně ovlivnit aktivity organizace stejně jako možnou fragmentaci skupiny. Platí také, že tato presumpce je v kontextu azylového řízení vyvratitelná.
20. Co se týče bývalých bojovníků, tito nemusí být nutně vyloučeni z ochrany nejsou-li samozřejmě v dotčeném případě hlášeny případy závažného porušování lidskoprávní legislativy a mezinárodních humanitárních zákonů.

E. Důvody pro odmítnutí individuální odpovědnosti

21. Trestní odpovědnost normálně nastává v případě, že se dotyčný jedinec dopustil podstaty skutku představujícího trestný čin vědomě a úmyslně. Není-li splněna tato **mentální** podmínka (například v případě neznalosti klíčových skutečností), nemůže být individuální odpovědnost potvrzena. V některých případech nemusí mít daná osoba duševní schopnosti dostatečné pro spáchání trestného činu (například v případě duševní choroby, duševního postižení, nedobrovolné intoxikace nebo, v případě dětí, nezralosti).
22. Je třeba posoudit faktory obecně považované za ochranu před trestní odpovědností. Například odvolávání se na příkaz nadřízeného bude možné přijmout jako obhajobu pouze tehdy, pokud dotyčná osoba byla právně povinna uposlechnout příkazu, nebyla-li si vědoma jeho nelegálnosti a samotný příkaz nebyl zjevně nelegální. Co se týče nátlaku, tato obhajoba může být přijata v případě, že dotyčný čin vyplývá z nutné a rozumné snahy dotyčné osoby vyhnout se hrozbě smrti nebo pokračování či hrozbě vážného ublížení na těle jí či jiné osobě a nezamýšlí způsobit větší újmu než újmu, které se sama snaží vyhnout. Činy v sebeobraně nebo při obraně druhých či ochraně majetku musí být rozumné a odpovídající velikosti hrozby.

23. Má-li se za to, že trest za zločin již byl odpykán, potom není aplikace vylučujících klauzulí oprávněná. To může být například situace, kdy osoba již vykonala trest za dotyčný zločin nebo kdy od spáchání činu uplynulo dlouhé časové období. K relevantním faktorům v takovém případě patří závažnost zločinu, časový interval a všechny projevy lítosti této osoby. Při posuzování důsledků milosti nebo amnestie je třeba zvážit, zda tato reflektuje demokratickou vůli dané země a zda byla dotyčná osoba povolána k odpovědnosti nějakým jiným způsobem. Některé zločiny jsou však natolik závažné a ohavné, že použití klauzule 1F bude stále opodstatněné i přes udělení milosti nebo amnestie.

F. Otázka proporcionality

24. Při posuzování otázky aplikace vylučujících klauzulí nám použití testu proporcionality slouží jako užitečný nástroj zajišťující, že vylučující klauzule budou aplikovány způsobem odpovídajícím celkovému humanitárnímu zaměření a cílům Úmluvy z roku 1951. Tento koncept vznikl především ve vztahu k článku 1F(b) a představuje základní princip mnoha oblastí mezinárodního práva. Stejně jako v případě všech výjimek ze záruk lidských práv musí i vylučující klauzule být aplikovány způsobem odpovídajícím jejich cíli tak, aby závažnost dotyčného činu byla zvážena oproti důsledkům vyloučení z ochrany. Takováto analýza proporcionality však normálně nebude nutná v případě zločinů proti míru, zločinů proti lidskosti a činů spadajících pod článek 1F(c), protože tyto činy jsou zvláště zavrženíhodné. Je však relevantní v případě článků 1F(b) a v případě méně závažných trestných činů podle článku 1F(a).

G. Konkrétní činy a zvláštní případy

25. I přes neexistenci mezinárodně odsouhlasené definice **terorismu**⁶ budou činy obecně považované za činy teroristického charakteru pravděpodobně spadat pod vylučující klauzule i přes to, že článek 1F není možné považovat za prosté protiteroristické ustanovení. Zvažování aplikace vylučujících klauzulí je však často zbytečné jelikož podezřelí teroristé nemusí mít na přiznání postavení uprchlíka vůbec nárok - obávají se legitimního trestního stíhání, ne pronásledování z důvodů uvedených v Úmluvě.

26. Ze všech vylučujících klauzulí je zřejmě nejrelevantnější článek 1F, jelikož činy teroristického násilí jsou s největší pravděpodobností neadekvátní jakýmkoliv deklarovaným politickým cílům. Každý případ musí být pečlivě individuálně zvážen. Skutečnost, že se jedinec nachází na národním či mezinárodním seznamu osob podezřelých z terorismu (nebo osob spojovaných s určitými teroristickými organizacemi), může vést k úvaze o použití vylučujících klauzulí, avšak sama o sobě obecně není dostatečným důkazem ospravedlňujícím vyloučení z ochrany. Vyloučení z ochrany by nemělo být založeno pouze na skutečnosti členství v určité organizaci, přestože může vést k předpokladu individuální odpovědnosti v případě, že tato organizace je známa svými násilnými činy a členství v této organizaci je dobrovolné. V takových případech je nutné posoudit roli dotyčné osoby, její postavení v dané organizaci a její aktivity stejně jako další související otázky (viz odstavec 19).

27. Případy **únosu** budou téměř jistě považovány za „závažný zločin“ ve smyslu článku 1F(b) a jen nezávažnější okolnosti by mohly ospravedlnit nevyhloučení z ochrany. **Mučení** je

⁶ Nástroje související s terorismem viz příloha D k Poznámce.

zakázáno podle mezinárodního práva. V závislosti na okolnostech obecně znamenají vyloučení podle článku 1F.

28. Vylučující klauzule v zásadě platí i pro **nezletilé osoby**, avšak pouze pokud dosáhly věku trestní odpovědnosti a jejich duševní schopnosti umožňují volat je k odpovědnosti za dotyčné činy. Kvůli zranitelnosti dětí je při zvažování možného vyloučení z ochrany nutné postupovat velmi opatrně a argumenty obhajoby musí být posouzeny zvláště pečlivě. V případě, že azylové řízení realizuje podle svého mandátu UNHCR, musí být všechny takové případy před přijetím konečného rozhodnutí postoupeny ženevskému ústředí UNHCR.
29. V případě, že je z možnosti získat azyl vyloučena hlava rodiny, musí osoby na ní závislé žádající o azyl ukázat vlastní důvody pro přiznání azylu. Je-li jim pak přiznáno postavení uprchlíka, rodinný příslušník vyloučený z možnosti získat ochranu nemůže uplatňovat právo na sloučení rodiny ve snaze zajistit si ochranu nebo pomoc.
30. Vylučující klauzule mohou platit i v situacích **masového exodu**, přestože v praxi může nutné individuální posouzení žádosti vést k operačním a praktickým obtížím. Do té doby, než je takovéto individuální posouzení možné, je nutné poskytnout ochranu a pomoc všem osobám. Ozbrojené osoby samozřejmě musí být od civilistů odděleny.

III. PROCEDURÁLNÍ OTÁZKY

31. Kvůli závažným důsledkům vyloučení z ochrany musí být součástí rozhodování o jejich aplikaci striktní procedurální **záruky**. Rozhodování o vyloučení z ochrany by mělo obecně probíhat v rámci **standardního azylového řízení** a ne v rámci řízení o přípustnosti azylové žádosti nebo ve zrychleném azylovém řízení tak, aby mohlo proběhnout plné skutkové a právní posouzení případu. Výjimečný charakter klauzulí článku 1F naznačuje, že otázka oprávněnosti poskytnutí ochrany by měla být posouzena před posouzením otázky možného vyloučení z ochrany; v tomto ohledu však neexistuje pevné pravidlo. Vyloučení z ochrany může být za výjimečných okolností zváženo bez konkrétního odkazu na otázku inkluze (i) pokud existuje obžaloba mezinárodního soudního tribunálu; (ii) v případě, kdy existují jasné a dostupné důkazy ukazující očividně na žadatelovu účast ve zvláště závažných zločinech, zejména ve významných případech článku 1F(a), a (iii) v odvolacím řízení v případech, kdy se jedná o odvolání proti rozhodnutí o vyloučení z ochrany.
32. Měly by existovat **specializované odbory pro aplikaci vylučujících klauzulí** v rámci instituce odpovědné za realizaci azylového řízení tak, aby bylo zajištěno rychlé vyřízení případů vyloučení z ochrany. Může být rozumné odložit rozhodnutí o vyloučení z ochrany až do ukončení možného národního trestního řízení, jelikož výsledek tohoto řízení může mít závažný dopad na azylovou žádost. Obecně však platí, že azylové řízení musí být pravomocně ukončeno před tím, než je vydáno rozhodnutí o extradici.
33. Za všech okolností je nutné respektovat zásadu **důvěrnosti** azylového řízení. Za výjimečných okolností může být oprávněné kontaktovat zemi původu z důvodů národní bezpečnosti, avšak ani tehdy by neměly být sdělovány informace o tom, že byla v daném případě podána žádost o azyl.

34. **Důkazní břemeno** leží při otázkách vyloučení z ochrany na státu (nebo UNHCR) a, jako v případě všech azylových řízení, by žadateli měla být přiznána výhoda v případě pochybností. Byla-li však dotyčná osoba obžalována mezinárodním trestním tribunálem nebo je-li předpokládána individuální odpovědnost za činy, které vedou k vyloučení z ochrany (jak je uvedeno v odstavci 19 těchto směrnic), leží důkazní břemeno na opačné straně a vzniká tedy vyvratitelný předpoklad vyloučení z ochrany.
35. Aby byl naplněn **důkazní standard** podle článku 1F, musí být důkazy jasné a důvěryhodné. Není nutné, aby byl žadatel usvědčen z trestného činu, ani není nutné naplnit důkazní standardy trestního řízení. Může například postačit výpověď a svědectví svědků, jsou-li důvěryhodní. Nedostatek spolupráce ze strany žadatele sám o sobě neukazuje na vinu za činy vedoucí k vyloučení chybí-li jasné a přesvědčivé důkazy. Úvaha o vyloučení z ochrany však může být irelevantní pokud nedostatek spolupráce znamená, že není možné posoudit merit azylové žádosti.
36. Vyloučení z ochrany by nemělo být založeno na **důvěrných důkazech**, které nemohou být dotyčným žadatelem zpochybněny. Výjimečně je možné opřít se o anonymní svědectví (v případě, že je svědek utajený), avšak pouze je-li to zcela nezbytné pro ochranu bezpečnosti svědka a možnost žadatele o azyl zpochybnit podstatu svědectví není významným způsobem omezena. Tajná svědectví nebo natočené důkazy (kde obsah je utajen) by neměly sloužit jako základ pro vyloučení z ochrany. Jsou-li v sázce bezpečnostní zájmy státu, je možné tyto zájmy ochránit zavedením procedurálních záruk respektujících i řádná procesní práva žadatele o azyl.